

דברי סיכום לפרק "ארבעה ראשי שנים"

על פי מקורות רבים, ועל סמך מסורת עתיקה, סוכם שלגבי רוב תחומי ההלכה ראש השנה הוא האחד בתשרי, – אם כי בכלל יש ששה ראשי שנים המשמשים בנושאים שונים כתאריכי ראשית השנה. בעיקרם של דברים נראה כי ראש השנה החל באחד בניסן משמש לנושאים טכסיים שונים, ושני ראשי השנה העיקריים האחרים, זה החל בט"ו בשבט (כבית הלל, וכהלכה) וזה החל באלול, תלויים בטבע ובמחזורי הצמיחה והרבייה. וזה – נוסף לקביעה אחרת של שנה, שנת חייו של אדם או בעל חיים, הנמנים לפי שנותיו שלו, בלא קשר למנין השנים הכללי. גם אורכה של השנה אינו קבוע תמיד. לרוב הדברים שנה היא שנת הירח בת שנים עשר חדשי לבנה (וכרגיל נמנה בתוכה גם חודש העיבור). אולם לצרכים מסויימים קיימת שנת הרגלים – הנחשבת לפי מספר הרגלים שעברו.

העובדה שקביעת השנה נעשית עקרונית דוקא בארץ ישראל ובמרכז אחד בתוכה, מצריכה הופעת עדים בפני בית-הדין, שיעידו על מולד הירח. בשל החשיבות המכרעת של עדויות אלה, ודוחק הזמן הקשור בכך, מותר לחלל את השבת על מנת לקבוע את החגים והמועדים של כל השנה בזמנם. ובזמן שבית המקדש היה קיים – הותר לחלל שבת בכל עדות חודש. אכן, למרות הצורך להודיע לכל היהודים בכל מקום מתי נקבע החודש, אין מחללים את השבת על כך, מה גם שבהכרח יהיו גבולות שלא יגיעו אליהם שלוחי בית הדין בזמנם ואשר כשל כך תקנו יום טוב שני של גלויות.